

Valsts dzelzceļa administrācija

Riepiņieku iela 2, Rīga, LV-1050, tālr. 67233225, fakss 67234105, e-pasts vda@vda.gov.lv, www.vda.gov.lv

LĒMUMS Nr. 1.5.-6/4

Lēmuma pieņemšanas vieta un laiks:

Rīgā, 05.12.2017.

Lēmumu pieņem:

Valsts Dzelzceļa administrācijas direktors Juris Iesalnieks.

Lēmuma temats:

Par apkalpes vietas darbību

1. Valsts Dzelzceļa administrācija (turpmāk – Administrācija) 2017.gada 18.septembrī ir saņēmusi akciju sabiedrības “BALTIJAS EKSPRESIS” (vienotais reģistrācijas Nr. 41203009997, adrese - Dzintaru iela 20A, Ventspils, LV-3602) (turpmāk – AS “Baltijas Ekspresis”) sūdzību Nr.1.2-5/7-501 *par konkurences situāciju un diskrimināciju* (turpmāk – Sūdzība).

2. Sūdzībā AS “Baltijas Ekspresis” norāda, ka, pamatojoties uz Dzelzceļa likuma 31.panta pirmās daļas 6.punktu, 8. punkta “f” un “g” apakšpunktu un 9.punktu, vēršas pie Administrācijas nolūkā rast risinājumu situācijai, kas tiešā mērā saistīta ar konkurences situāciju un VAS “Latvijas dzelzceļš” (vienotais reģistrācijas Nr. 40003032065, adrese - Gogoļa iela 3, Rīga, LV-1547) (turpmāk – VAS “Latvijas dzelzceļš”) tādu rīcības brīvību, kā rezultātā tiek pieļauta AS “Baltijas Ekspresis” kā pārvadātāja un apkalpes vietas operatora diskriminācija, t.sk. likti šķēršļi efektīvai un racionālai darbībai un pakalpojumu pieejamībai. Proti, lai nodrošinātu savu, kā dzelzceļa pārvadātāja un arī apkalpes vietas operatora pakalpojumu sniedzēja tehnisko un tehnoloģisko procesu izpildi, AS “Baltijas Ekspresis” jau kopš 2002.gada no VAS “Latvijas dzelzceļš” nomā telpas Ventspilī, Depo ielā 17, Depo ēkā (kadastra apzīmējums 27000230203023) (turpmāk – Ventspils Depo ēka), kas ir vienīgā specializētā būve – lokomotīvu apgrozības depo Ventspils stacijā. Šī ēka ir pielāgota lokomotīvu remonta un apkopju veikšanai ar apskates grāvi, smilšu kaltēšanu jeb sagatavošanu ritošā sastāva vajadzībām, tajā izvietotu tehnisko aprīkojumu u.c. Sūdzības pielikumā pievienota 2017.gada 5.septembra vēstule Nr.DV-6.4.1./466-2017, ar kuru VAS “Latvijas dzelzceļš” ir paziņojusi par 2016.gada 20.jūnija Nedzīvojamo telpu nomas līguma Nr.L-1982/2016 (turpmāk – Nomas līgums) izbeigšanu. Ja AS “Baltijas Ekspresis” nevarēs nodrošināt Ventspils depo kā apkalpes vietas funkcionēšanu bez Depo ceha ēkas, tad VAS “Latvijas dzelzceļš” rīcības rezultātā tiks liegta iespēja izmantot Ventspils Depo ēku kā maģistrālo lokomotīvu apgrozības punktu. Sūdzībā AS “Baltijas Ekspresis” arī norāda, ka nav skaidrs, kas un kā pēc 30 dienām (VAS “Latvijas dzelzceļš” noteiktais termiņš) nodrošinās šos procesus. Uzsakot Nomas līgumu, VAS “Latvijas dzelzceļš” vienlaikus nav sniegusi priekšlikumu par apkalpes vietas funkciju nodrošināšanas alternatīvām, kas ir neatņemama pārvadājumu procesa sastāvdaļa.

3. Sūdzībā izteikts lūgums:

- 1) nepieļaut vai novērst VAS "Latvijas dzelzceļš" rīcību, kas rada reālu risku AS "Baltijas Ekspresis" kā pārvadātāja un apkalpes vietas darbības nepārtrauktībai;
- 2) izvērtēt, vai VAS "Latvijas dzelzceļš" neizmanto savu kā iznomātāja un infrastruktūras pārvaldītāja stāvokli nolūkā nerisināt vagonu padošanas/novākšanas jautājumu, likt šķēršļus AS "Baltijas Ekspresis" šī jautājuma risināšanā, neveikt attiecīgu instrukciju pieņemšanu, kā rezultātā tiek diskriminēta AS "Baltijas Ekspresis", jo nevar sniegt tehnoloģiskās operācijas Ventspils stacijā;
- 3) izvērtēt, vai VAS "Latvijas dzelzceļš" nenostāda AS "Baltijas Ekspresis" nevienlīdzīgā stāvoklī attiecībā pret citiem tirgus dalībniekiem.

4. Izskatot Sūdzību, **Administrācija konstatē un secina:**

4.1. AS "Baltijas Ekspresis" un VAS "Latvijas dzelzceļš" 2016.gada 20.jūnijā ir noslēgušas Nomas līgumu par Ventspils Depo ēkas nomu. AS "Baltijas Ekspresis" Ventspils Depo ēku ir nomājis no VAS "Latvijas dzelzceļš" kopš 2002.gada, par ko liecina Administrācijas rīcībā esošo AS "Baltijas Ekspresis" un VAS "Latvijas dzelzceļš" noslēgto Neapdzīvojamo telpu nomas līgumu pirmo lapu kopijas, kuru pareizība apliecināta (12.08.2002. līgums Nr.DJU-691; 09.08.2007. līgums Nr.DJU-9/909; 06.05.2009. līgums Nr.DFGG-52/4326). Ar 2017.gada 5.septembra vēstuli Nr.DV-6.4.1./466-2017, kura adresēta AS "Baltijas Ekspresis", VAS "Latvijas dzelzceļš" ir paziņojusi par Nomas līguma izbeigšanu;

4.2. Saskaņā ar Dzelzceļa likuma 31.panta pirmās daļas 8.punktu Administrācija izskata pieteikuma iesniedzēja sūdzības, ja tas uzskata, ka notikusi netaisnība, diskriminācija vai tas ir cietis jebkādā citā veidā;

4.3. Saskaņā ar Dzelzceļa likuma 31.panta pirmās daļas 9.punktu Administrācija uzrauga konkurences situāciju dzelzceļa pakalpojumu tirgos un pēc savas iniciatīvas, kā arī lai nepieļautu pieteikuma iesniedzēju diskrimināciju, jo īpaši kontrolē arī šīs daļas 8.punkta "f" un "g" apakšpunktā norādīto jautājumu par piekļuves kārtību, pakalpojumu pieejamību un pakalpojumu maksas noteikšanu saskaņā ar Dzelzceļa likuma 12.¹ un 12.² pantu. Dzelzceļa likuma 12.¹ un 12.² pants paredz nodrošināt piekļuvi apkalpes vietai un apkalpes vietā sniegto pakalpojumu pieejamību. No minētā izriet Administrācijas pienākums uzraudzīt piekļuves apkalpes vietai un apkalpes vietā sniegto pakalpojumu pieejamības nodrošināšanu. Attiecīgi Administrācijai, veicot Dzelzceļa likuma 31.panta pirmās daļas 8.punktā un 9.punktā minētās funkcijas, ir pienākums izvērtēt Sūdzībā ietvertās ziņas;

4.4. Saskaņā ar Dzelzceļa likuma 1.panta 26.punktā doto termina "apkalpes vieta" skaidrojumu apkalpes vieta ir vieta (arī zemes platība, ēka un aprīkojums), kura kopumā vai kuras daļa ir īpaši ierīkota, lai varētu sniegt vienu vai vairākus šā likuma 12.¹ panta otrajā, trešajā vai ceturtajā daļā minētos pakalpojumus. No minētā secināms, ka, lai konstatētu Ventspils Depo ēkas atbilstību Dzelzceļa likumā noteiktajai apkalpes vietas definīcijai (terminam), ir vērtējams, vai Ventspils Depo ēkas aprīkojums ir tāds, kas nodrošina iespēju sniegt vismaz vienu likumā minēto apkalpes vietas pakalpojumu;

4.5. Sūdzībā AS "Baltijas Ekspresis" norāda, ka Ventspils Depo ēka ir pielāgota lokomotīvu remonta un apkopju veikšanai ar apskates grāvi, smilšu kaltēšanu jeb sagatavošanu ritošā sastāva vajadzībām, tajā izvietotu tehnisko aprīkojumu. Saskaņā ar Nomas līguma Pielikumā Nr.1 pievienoto ēkas plānu secināms, ka Ventspils Depo ēkas 1.stāvā ir ierīkotas četras apskates bedres. AS "Baltijas Ekspresis" savā 2017.gada 24.oktobra vēstulē Nr.1.2-5/7-560 par pieprasīto informāciju ir norādījusi, ka šīs apskates bedres ir savienotas ar sliežu ceļiem, kas atrodas ēkā, t.i., lokomotīves, iebraucot ēkā, nokļūst uz apskates bedrēm, no kurām AS "Baltijas Ekspresis" dīzeļlokomotīvu remontu daļa var veikt nepieciešamās darbības, kas saistītas ar dīzeļlokomotīvu tehnisko apkopi un remontu. Par norādītās

informācijas ticamību liecina arī 2017.gada 24.oktobra vēstulei Nr.1.2-5/7-560 pievienotās Ventpils Depo ēkas fotogrāfijas. Apstiprinājumu iepriekš minētajam Administrācija turklāt guva, pārliecinoties klātienē, Ventpils Depo ēkā, kur 2017.gada 2.oktobrī organizēja sanākumi, kurā piedalījās arī AS “Baltijas Ekspresis” un VAS “Latvijas dzelzceļš” pārstāvji;

4.6. Saskaņā ar Dzelzceļa likuma 12.¹ panta otrās daļas 5.punktu pakalpojums, kura sniegšanā tiek izmantotas apkopes iekārtas, izņemot apjomīgas apkopes iekārtas, kas paredzētas tādiem ritošā sastāva veidiem, kuriem vajadzīgas īpašas iekārtas, uzskatāms par apkalpes vietā sniegtu pakalpojumu. Līdz ar to par apkalpes vietā sniegtu pakalpojumu uzskatāms pakalpojums, kura sniegšanā izmanto apkopes iekārtas, kuras vajadzīgas, lai ritošā sastāva vienībai, piemēram, dīzeļlokomotīvei, veiktu apkopi. Par apkalpes vietā sniegtu pakalpojumu uzskatāms saskaņā ar Dzelzceļa likuma 12.¹ panta otrās daļas 6.punktu arī pakalpojums, kura sniegšanā tiek izmantotas citas tehniskas iekārtas, arī dzelzceļa ritošā sastāva tīrīšanas un mazgāšanas iekārtas. Lai sagatavotu smiltis ritošā sastāva vajadzībām, izmanto smilšu kaltēšanas iekārtas, kuras nav apkopes iekārtas, un līdz ar to pieskaitāmas citām tehniskām iekārtām. Administrācija, izvērtējot faktiskos apstākļus, secina, ka Ventpils Depo ēka ir ierīkota, lai tur sniegtu šos pakalpojumus, kas minēti Dzelzceļa likuma 12.¹ panta otrās daļas 5. un 6.punktā, un vienlaikus arī nodrošinātu piekļuvi Ventpils Depo ēkai. Tādējādi atbilstoši iepriekš minētajam Ventpils Depo ēka uzskatāma par apkalpes vietu Dzelzceļa likuma izpratnē:

4.7. Saskaņā ar Dzelzceļa likuma 1.panta 27.punktu par apkalpes vietas operatoru uzskatāms jebkurš komersants vai tā struktūrvienība, kas ir atbildīga par vienas vai vairāku apkalpes vietu pārvaldību vai par vienu vai vairāku šā likuma 12.¹ panta otrajā, trešajā un ceturtajā daļā minēto pakalpojumu sniegšanu pārvaldītājam. Administrācija vērs uzmanību, ka Dzelzceļa likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet arī no Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 21.novembra direktīvas 2012/34/ES, ar ko izveido vienotu Eiropas dzelzceļa telpu (turpmāk – Direktīva 2012/34/ES). Kā tas norādīts Komisijas 2017.gada 22.novembra īstenošanas regulas (ES) 2017/2177 par piekļuvi apkalpes vietām un ar dzelzceļu saistītajiem pakalpojumiem preambulas 5.apsvērumā, Direktīvu 2012/34/ES piemēro gan pašapkalpošanās gadījumā, gan gadījumos, kad pakalpojumus sniedz apkalpes vietas operators. Administrācijas ieskatā līdz ar to attiecīgi piemērojamas Dzelzceļa likumā iekļautās tiesību normas, kas izriet no Direktīvas 2012/34/ES un regulē ar apkalpes vietām saistītus jautājumus. Konkrētajā gadījumā jāņem vērā, ka AS “Baltijas Ekspresis” kā pārvaldītājs izmanto Ventpils Depo ēku pašapkalpošanās vajadzībām un tajā pats veic pakalpojumus, ko apkalpes vietas operators sniedz apkalpes vietā, kas minēta Dzelzceļa likuma 12.¹ panta otrās daļas 5. un 6.punktā, vienlaikus neizslēdzot jebkurai citam pārvaldītājam pēc pieprasījuma piekļuvi šai apkalpes vietai un tajā sniegtajiem pakalpojumiem.

4.8. Administratīvā procesa likuma 62.panta pirmā daļa paredz, ka, lemjot par tāda administratīvā akta izdošanu, kas varētu būt nelabvēlīgs adresātam vai trešajai personai, iestāde noskaidro un izvērtē adresāta vai trešās personas viedokli un argumentus šajā lietā;

4.9. Attiecīgi VAS “Latvijas dzelzceļš” savā 2017.gada 28.septembra vēstulē Nr.DV-6.4.1./531-2017 par AS “Baltijas Ekspresis” sūdzību norādījusi, ka AS “Baltijas Ekspresis” ne Nomas līguma slēgšanas procesā, ne Nomas līguma darbības laikā nav informējusi VAS “Latvijas dzelzceļš”, ka Ventpils Depo ēkas izmantošanas mērķis ir apkalpes vieta Dzelzceļa likuma izpratnē, kā arī nav lūgusi mainīt telpu izmantošanas mērķi. Tāpat VAS “Latvijas dzelzceļš” norādījusi, ka AS “Baltijas Ekspresis” mājaslapā nav iekļauta informācija par jebkādu apkalpes vietas pakalpojumu sniegšanu Ventpils Depo ēkā, t.sk. nav arī informācijas par pakalpojumu cenām un cita informācija atbilstoši Dzelzceļa likuma 11.² un 28.pantam. Līdz ar to VAS “Latvijas dzelzceļš” uzskata, ka AS “Baltijas Ekspresis” nav pamata atsaukties uz apkalpes vietas statusu Ventpils Depo ēkai un izmantot tai Dzelzceļa

likuma 12.² panta astotajā daļā paredzēto tiesību aizsardzību;

4.10. Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 61.pantu, saskaņā ar kuru administratīvā procesa dalībniekam ir tiesības iepazīties ar lietu un izteikt savu viedokli jebkurā procesa stadijā, VAS “Latvijas dzelzceļš” 2017.gada 13.oktobra vēstulē Nr.DV-6.4.1./567-2017 izteica līdzīgu viedokli par Sūdžību, norādot, ka VAS “Latvijas dzelzceļš” rīcībā nav bijusi informācija par Ventspils Depo ēkas izmantošanu apkalpes vietas organizēšanai un AS “Baltijas Ekspresis” plāniem sniegt apkalpes vietas pakalpojumus, kas ievērojami apgrūtina lietas īpašnieka brīvību lietot pašam savu lietu. VAS “Latvijas dzelzceļš” arī norādījusi, ka Dzelzceļa likums kā speciālais likums nevar ierobežot vai anulēt īpašnieka tiesības attiecībā pret savu īpašumu, kuras tiek garantētas ar Satversmes un Civillikuma normām;

4.11. Vērtējot VAS “Latvijas dzelzceļš” sniegto viedokli un argumentus, Administrācija atkārtoti norāda, ka Dzelzceļa likuma izpratnē apkalpes vieta ir vieta (arī zemes platība, ēka un aprīkojums), kura kopumā vai kuras daļa ir īpaši ierīkota, lai varētu sniegt vienu vai vairākus šā likuma 12.¹ panta otrajā, trešajā vai ceturtajā daļā minētos pakalpojumus. No minētā secināms, ka apkalpes vietas esamības pierādīšanai, jākonstatē, ka konkrētais objekts ir īpaši ierīkots attiecīgo pakalpojumu sniegšanai, kā to Administrācija ir jau veikusi šā lēmuma 4.4., 4.5. un 4.6.apakšpunktā. Savukārt attiecībā uz pakalpojumu sniegšanu Administrācija norāda, ka atbilstoši iepriekš minētajai apkalpes vietas definīcijai (terminam) būtiski konstatēt, ka apkalpes vieta ir ierīkota tā, lai apkalpes vietas pakalpojumus varētu sniegt pēc pieprasījuma. Attiecīgi informācijas nepublicēšana, neizpildot Dzelzceļa likuma 11.² panta un 28.panta prasības, nevar būt par pamatu, lai uzskatītu, ka apkalpes vieta nepastāv, ja objekts pilnībā atbilst apkalpes vietas definīcijai (terminam). Attiecīgās informācijas nepublicēšana uzskatāma vienīgi par Dzelzceļa likumā noteikto prasību neievērošanu, nevis par kritērijiem, lai konstatētu apkalpes vietas esamību;

4.12. Papildus minētajam Administrācija uzskata kā nepamatotu VAS “Latvijas dzelzceļš” apgalvojumu, ka VAS “Latvijas dzelzceļš” nav tikusi informēta par AS “Baltijas Ekspresis” darbībām Ventspils Depo ēkā, jo, kā liecina Administrācijas rīcībā esošā informācija (AS “Baltijas Ekspresis” un VAS “Latvijas dzelzceļš” noslēgtais 2014.gada 30.decembra līgums Nr.01/2015TA, kas spēku zaudējis 2016.gada 31.decembrī), VAS “Latvijas dzelzceļš” no AS “Baltijas Ekspresis” Ventspils Depo ēkā saņēmusi dīzeļlokomotīves tehniskās apskates TA 2 pakalpojumu, kas, analizējot minētā līguma noteikumus, uzskatāms par ritošā sastāva tehnisko apkopi. Turklāt jāņem vērā, ka VAS “Latvijas dzelzceļš” kā Ventspils Depo ēkas iznomātājs atbilstoši Nomas līgumam ir bijusi informēta par Ventspils Depo ēkas aprīkojumu;

4.13. Tā kā Ventspils Depo ēka ir uzskatāma par apkalpes vietu, kā arī, ievērojot to, ka VAS “Latvijas dzelzceļš” vēlas pārtraukt Nomas līgumu ar AS “Baltijas Ekspresis”, vērtējams, vai konkrētajā gadījumā piemērojamas Dzelzceļa likuma normas par apkalpes vietas darbības pārtraukšanu;

4.14. Ventspils Depo ēka ir uzskatāma par tādu apkalpes vietu, kas minēta Dzelzceļa likuma 12.¹ panta otrās daļas 5. un 6.punktā, jo ir ierīkota, lai sniegtu pakalpojumus, izmantojot gan apkopes iekārtas, kas vajadzīgas ritošā sastāva apkopes veikšanai, gan arī citas tehniskas iekārtas (smilšu kaltēšanas iekārtas), kas vajadzīgas ritošajam sastāvam paredzēto smilšu sagatavošanai;

4.15. Dzelzceļa likuma 12.² panta astotā daļa paredz, ka, ja kāda šā likuma 12.¹ panta otrajā daļā minētā apkalpes vieta nav izmantota vismaz divus gadus pēc kārtas, tās īpašnieks var paziņot par visas apkalpes vietas vai tās daļas iznomāšanu vai izīrēšanu, vai atsavināšanu. Ja triju mēnešu laikā pēc šā paziņojuma nav saņemti piedāvājumi, apkalpes vietas operatoram

ir tiesības slēgt apkalpes vietu, par to vismaz trīs mēnešus iepriekš paziņojot Valsts dzelzceļa administrācijai un publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam. No minētā secināms, ka piekļuve apkalpes vietai un apkalpes vietā sniegto pakalpojumu pieejamība nodrošināma vismaz divus gadus pēc kārtas pat tad, ja apkalpes vieta visu šo laiku netiek izmantota. Un tikai pēc tam iespējama apkalpes vietas slēgšana;

4.16. VAS "Latvijas dzelzceļš" savā 2017.gada 5.septembra vēstulē Nr.DV-6.4.1./466-2017 ir pamatojusi nomas līguma uzteikumu ar nepieciešamību nodrošināt VAS "Latvijas dzelzceļš" pamatdarbību. Lai noskaidrotu, vai pēc Nomas līguma izbeigšanas Ventspils Depo ēka joprojām būs pieejama kā apkalpes vieta, Administrācija 2017.gada 22.septembra vēstulē lūdza VAS "Latvijas dzelzceļš" informēt par Nomas līguma izbeigšanas iemesliem. Attiecīgi VAS "Latvijas dzelzceļš" 2017.gada 28.septembra vēstulē Nr.DV-6.4.1./531-2017 ir sniegusi skaidrojumu, ka pie samazinātā krava apjoma mazākā apjomā ir jāuztur sliežu ceļi, tādēļ Ventspils Depo ēku ir paredzēts izmantot, lai koncentrētu visu iekonservējamās ceļu tehnikas novietošanu vienā slēgta tipa ēkā, zem apsardzes signalizācijas. No minētā secināms, ka VAS "Latvijas dzelzceļš" plāno pārtraukt nodrošināt piekļuvi Ventspils Depo ēkā ierīkotajai apkalpes vietai un tajā sniegtajiem pakalpojumiem, kurus pēc pieprasījuma var izmantot jebkurš pārvadātājs, un tādējādi apkalpes vietu slēgt. Līdz ar to Administrācija uzskata, ka VAS "Latvijas dzelzceļš" paredzētā piekļuves minētajai apkalpes vietai un tajā sniegto pakalpojumu pieejamības pārtraukšana un apkalpes vietas slēgšana ir pretrunā ar Dzelzceļa likumu 12.² panta astoto daļu;

4.17. No Dzelzceļa likuma 31.panta 2.² daļas normas izriet Administrācijas pienākums pieņemt lēmumu par sūdzībām, veikt pasākumus, lai situāciju uzlabotu un informēt attiecīgās personas par savu pamatoto lēmumu.

5. Ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Dzelzceļa likuma 12.² panta astoto daļu, 31.panta pirmās daļas 8.punktu un 9.punkta "f" un "g" apakšpunktu un 31.panta 2.² daļu, **Administrācija pieņem šādu lēmumu:**

uzdot VAS "Latvijas dzelzceļš" nodrošināt piekļuvi Ventspils Depo ēkai kā apkalpes vietai un tajā sniegto pakalpojumu pieejamību, kuri minēti Dzelzceļa likuma 12.¹ panta otrās daļas 5. un 6.punktā.

6. Šo lēmumu saskaņā ar Dzelzceļa likuma 31.panta trešo daļu, Administratīvā procesa likuma 76.panta otro daļu, 188.panta otro daļu un 189.panta pirmo daļu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā viena mēneša laikā no šā lēmuma spēkā stāšanās dienas.

7. Šā lēmuma pārsūdzēšana tiesā saskaņā ar Dzelzceļa likuma 31.panta trešo daļu un Administratīvā procesa likuma 185. panta ceturtais daļas 2.punktu neaptur tā darbību.

Direktors

J.Iesalnieks

Lēmuma adresāti:

VAS "Latvijas dzelzceļš", AS "BALTIJAS EKSPRESIS"